

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3 18 73 87
Telefax 070 - 3 18 79 51

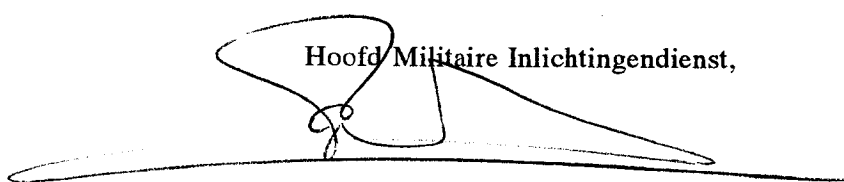
Aan:
Zie verzendlijst

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/95/12.13.4/1241	23 mei 1995

Onderwerp: Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 24/95)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst,

P.C. Kok
Commandeur

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 3 18

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr. DIS/95/12.13.4/1241 d.d. 23 mei 1995

AAN:

Ministerie van Algemene Zaken
t.a.v. Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst
t.a.v. Dhr. ██████████

Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. plv DGPZ

NL-HPMV NAVO-Brussel

IMS/INT DIV, t.a.v. kol ██████████ d.t.v. HPMV

INTERN:

HMID
HACIV t.a.v. BCI
HAI
HMA
CIC
Archief

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 3 18

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

MINISTERIE VAN DEFENSIE

MILITAIRE INLICHTINGDIENST/CO

Afdeling Inlichtingen

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE

24/95

(Afgesloten 231200 MEI 1995)

Conclusie/voorzicht

Er zijn aanwijzingen dat de Servische president Milosevic bereid is de grenzen van Bosnië-Herzegovina te erkennen in ruil voor een aanzienlijke verlichting van de sancties tegen "Joegoslavië". Er wordt niet van hem verlangd dat hij zich tevens uitspreekt over de legitimiteit en soevereiniteit van de Bosnische regering. Het is voorbarig om op grond van eventuele erkenning van de Bosnische grenzen te veronderstellen dat Milosevic zijn streven naar een Groot-Servische staat heeft opgegeven.

De benoeming van een (voormalig) "Joegoslavisch" generaal tot opperbevelhebber van de Kroatisch-Servische strijdkrachten (SVK) heeft vermoedelijk tot doel de inzetbaarheid van de SVK te verhogen.

Bosnië-Herzegovina

De internationale Contactgroep heeft de Servische president Milosevic vorige week voorgesteld de sancties voor de duur van tweehonderd dagen op te schorten, met uitzondering van de maatregelen met betrekking tot strategische goederen (olie- en wapenleveranties), indien hij bereid is tot erkenning van de huidige grenzen van Bosnië-Herzegovina. Als de Bosnische Serviërs onder invloed van de bestaande "Joegoslavische" boycotmaatregelen tegen hen zouden worden overreed om alsnog het plan van de Contactgroep voor een territoriale verdeling van Bosnië-Herzegovina te aanvaarden, zou Milosevic een verdere verlichting van de internationale sancties in het vooruitzicht zijn gesteld. Er zijn aanwijzingen dat Milosevic bereid is op het genoemde voorstel in te gaan, omdat van hem geen uitspraak wordt gevraagd met betrekking tot de legitimiteit van de Bosnische regering.

De "Joegoslavische" regering heeft tot op heden steeds aangegeven geen territoriale aanspraken te hebben op buurlanden. Ook heeft Milosevic herhaaldelijk publiekelijk steun betuigd aan het verdelingsplan van de Contactgroep. Daarom zou een erkenning van de grenzen van Bosnië-Herzegovina voor Milosevic nauwelijks een concessie betekenen, zo lang deze erkenning niet gekoppeld is aan een openlijke diplomatieke erkenning van de Bosnische regering. "Joegoslavische" politici hebben in het verleden aangegeven een dergelijke erkenning afhankelijk te stellen van een aanvaardbare regeling voor de positie van de Bosnische Serviërs.

Hoewel de formele erkenning van de grenzen van Bosnië-Herzegovina het streven naar een groot-Servische staat zeker zal kunnen compliceren, is het prematuur om op grond van die erkenning aan te nemen dat Milosevic dit streven definitief heeft opgegeven. In het verleden heeft Milosevic blijk gegeven van een zeer pragmatische benadering van de problematiek met betrekking tot de Serviërs in de buurlanden. Hoewel hij zich recentelijk niet heeft uitgelaten over de groot-Servische gedachte, naar wordt aangenomen om de Servische betrekkingen met het buitenland niet verder onder druk te zetten, heeft hij tot op heden niets gedaan dat op langere termijn de staatkundige vereniging van alle Serviërs onmogelijk maakt. Vermoedelijk is Milosevic van mening dat ook de erkenning van de Bosnische grenzen, zo lang deze niet expliciet gekoppeld is aan erkenning van de Bosnische soevereiniteit, verenigbaar blijft met het streven naar een Groot-Servische staat. Ongetwijfeld zal die erkenning toch leiden tot nieuwe kritiek op Milosevic van Servische extreem-nationalistische zijde binnen en buiten "Joegoslavië" dat hij de Groot-Servische staat als doelstelling heeft opgegeven. Naar verwachting zal Milosevic deze kritiek afwijzen, zeker indien hij erop kan wijzen dat de erkenning van de grenzen van Bosnië-Herzegovina tot een verdere normalisering van de internationale betrekkingen van "Joegoslavië" heeft geleid.

De Bosnische premier Silajdzic heeft inmiddels gesteld dat Servische erkenning van de soevereiniteit van Bosnië-Herzegovina de basis kan leggen voor een nieuw staakt-het-vuren en op langere termijn tot vrede. Vermoedelijk heeft die uitspraak tot doel de compromisbereidheid van de Bosnische regering te onderstrepen. Er kan tevens uit worden opgemaakt dat Silajdzic de erkenning van de Bosnische grenzen door "Joegoslavië" beschouwt als een erkenning van de soevereiniteit van zijn regering. Zoals gesteld is dit zeker niet de bedoeling van Milosevic.

Volgens VN-woordvoerders hebben Bosnische regeringseenheden zich in de westelijke enclave rond Bihac in een door hen op de Serviërs veroverde plaats huizen vernietigd en de bewoners verjaagd. Hoewel in geen verhouding tot de grootschalige "etnische zuiveringen" die de Bosnische Serviërs sinds 1992 in de door hen gedomineerde gebieden uitvoeren, of met de verjaging van etnische minderheden door Kroaten uit Herzegovina, geeft deze melding aan dat ook de Bosnische Moslims zich aan etnische zuiveringen schuldig maken. De uitspraken van de VN onderstrepen de grote praktische problemen die zich zullen voordoen indien in het kader van een eventuele vredesregeling een zekere inter-etnische samenwerking moet worden gerealiseerd.

De Bosnisch-Servische president Karadzic heeft gedreigd dat zijn eenheden de oostelijke enclaves en Sarajevo zullen veroveren, tenzij de Bosnische regeringseenheden in die gebieden worden onttrokken en teruggetrokken. Daarmee wil hij kennelijk internationale aandacht vragen voor het feit dat de VN niet heeft gereageerd op de aanwezigheid van Bosnische (zwarte) wapens in de betreffende steden, ook waar deze een schending vormen van relevante VN-resoluties. Zoals reeds eerder gemeld, hebben de Bosnische regeringstroepen de afgelopen tijd vanuit deze door de VN tot "Veilige Gebieden" uitgeroepen plaatsen aanvallen uitgevoerd op Servische stellingen. De uitspraken van Karadzic zullen ongetwijfeld door de Bosnisch-Servische propaganda worden aangevoerd ter illustratie van vermeende partijdigheid van de VN in het Bosnische conflict. Zij dienen echter tevens om de aandacht van de publieke opinie af te leiden van Servische schendingen van VN-resoluties.

[REDACTED] maken melding van nieuwe grootschalige troepenverplaatsingen van de Bosnisch-Kroatische strijdkrachten (HVO) bij Livno in zuidwest-Bosnië. Zoals bekend is sinds enkele maanden sprake van een geleidelijke verbetering van de Kroatische posities in deze omgeving, die wordt ondersteund door Kroatische reguliere eenheden (HV). De gemelde troepenbewegingen wijzen erop dat de HV/HVO bij Livno nieuwe operaties voorbereiden. Deze kunnen erop gericht zijn de (Bosnische) Serviërs te dwingen eenheden aan andere frontgebieden te onttrekken en tevens de uitgangspunten voor een eventuele aanval op Knin (de hoofdstad van de Krajina in de Kroatische Sector Zuid) verder te verbeteren.

Kroatië

De minister van Buitenlandse Zaken van de Krajina, Babic, heeft gesteld dat de parlementen van de Kroatisch- en Bosnisch-Servische republieken binnen een maand een uitspraak moeten doen over de staatkundige samenvoeging van beide gebieden. Babic kondigde aan dat er reeds opdracht is gegeven voor de vorming van een gemengde commissie die een gezamenlijke Grondwet dient voor te bereiden. Hoewel Babic niet aangaf van wie een dergelijke opdracht afkomstig zou zijn, kan uit zijn uitspraken worden opgemaakt dat hij zelf voorstander is van zo'n samenvoeging. Toch is onzeker of een besluit tot eenwording op korte termijn zal worden genomen. Karadzic dringt wél reeds geruime tijd aan op zo'n maatregel, maar met name bij sommige toppolitici in de Krajina blijft er verzet tegen bestaan.

De volledige vereniging van de Krajina en de Bosnisch-Servische republiek zou een compromis met Kroatië over de toekomstige status van de Krajina volledig onmogelijk maken; zoals gesteld willen leiders als premier Mikelic van de Krajina de mogelijkheid daarop blijven onderzoeken. Bovendien zou de vereniging van beide Servische staten in de huidige omstandigheden een provocatie betekenen van Milosevic, die in het kader van zijn streven naar opheffing van de sancties tegen "Joegoslavië" bereid lijkt tot compromissen in Kroatië en Bosnië-Herzegovina. Overigens is denkbaar dat het voornemen tot staatkundige vereniging van de Bosnische en Kroatische Serviërs mede bedoeld is om de eventuele praktische effecten van de erkenning van de Bosnische grenzen door "Joegoslavië" te minimaliseren.

Op 16 mei is de "Opperste Defensieraad" van de Krajina, het belangrijkste militair-politieke overlegorgaan, bijeen geweest. Na afloop is bekend geworden dat LtKolGen Mrksic is benoemd tot de nieuwe opperbevelhebber van de Kroatisch-Servische strijdkrachten (SVK). Zoals bekend had de vorige commandant, Celeketic, eerder deze maand zijn ontslag ingediend naar aanleiding van het verlies van west-Slavonië (Sector West) aan de HV. Mrksic is een voormalig lid van het Joegoslavische Volksleger (JNA) en de huidige "Joegoslavische" strijdkrachten (VJ). Hij stond in 1991 aan het hoofd van de JNA-eenheden die betrokken waren bij de verovering van de Kroatische stad Vukovar (oost-Slavonië) op de HV. Na de terugtrekking van de JNA uit Kroatië trad Mrksic toe tot de VJ. Hij was onder meer verantwoordelijk voor de vorming van een elite-eenheid voor bijzondere opdrachten. In die hoedanigheid zou hij tevens goede betrekkingen hebben opgebouwd met het Servische ministerie van Binnenlandse Zaken. Vervolgens heeft hij een aantal jaren gefungeerd als assistent Chef van de Generale Staf.

Naar verluidt zou Mrksic vorige maand zijn ontslagen uit de VJ, maar dit is, in tegenstelling tot de gebruikelijke gang van zaken, niet gemeld in de pers. Vermoedelijk ligt hieraan de wens van de "Joegoslavische" autoriteiten ten grondslag om te kunnen blijven stellen dat "Joegoslavië" formeel niet betrokken is bij de strijd in Kroatië, maar toch een betrouwbare en competente opvolger voor Celeketic te benoemen. Deze benoeming houdt verband met het feit dat de HV-operaties in west-Slavonië opnieuw hebben aangetoond dat de SVK kampen met moreels- en disciplineproblemen. Van Mrksic wordt kennelijk verwacht dat hij deze problemen het hoofd zal kunnen bieden. Daarbij heeft hij relatief goede betrekkingen met de "Joegoslavische" militaire top. Mrksic's banden met het Servische ministerie van Binnenlandse Zaken wijzen tevens op goede betrekkingen met Milosevic, die zoals bekend reeds een aantal jaren de onder dit ministerie ressorterende Servische veiligheidsdiensten aanzienlijk heeft versterkt. Overigens zal van Kroatische zijde de benoeming van een officier die betrokken is geweest bij de verovering van Vukovar als een provocatie worden beschouwd. Zoals reeds eerder gemeld, staat voor beide zijden waar het Vukovar betreft veel prestige op het spel.